

Monestir de Santa Maria de l'Estany

L'Estany

Ubicació

Comarca: Moianès
Lloc/Adreça: Nucli urbà. Plaça del Monestir, 2
Emplaçament: Al centre del nucli urbà.
Alçada: 872

Coordenades:

Latitud: 41.869
Longitud: 2.11239
UTM Est (X): 426339
UTM Nord (Y): 4635612

Classificació

Número de fitxa: 08079 - 73
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Conjunt arquitectònic
Estil / època: Medieval Modern Contemporani
Segle: .XII-XIX
Estat de conservació: Bo
Protecció: Legal
Tipus de protecció: BCIN
Europea – Atributs inspire: National Monument Record – Religiós i/o funerari
Observacions protecció: BCIN 118-MH R-I-510439 3/6/1991
Data aprovació: dl., 03/06/1991 - 12:00
Número inventari: Si, IPA 127
Generalitat i altres inventaris:
Accés: Fàcil
Ús actual: Religiós
Titularitat: Privada

Titular: Bisbat de Vic
Fitxes associades:
Fons documental de l'Arxiu del Monestir de Santa Maria de l'Estany
Autoria de la fitxa Anna Chàvez Calm - Isidre Pastor Batalla
Data de registre de la fitxa: dv., 15/07/2016 - 02:00

Descripció

El conjunt arquitectònic del monestir de Santa Maria de l'Estany està format per l'església, el claustre i diverses dependències que es troben al seu voltant, on ara hi ha un museu.

Observacions:

A finals del segle XIX va començar la restauració del conjunt, encara que les actuacions més decidides es van fer a partir de l'any 1931, afectant l'església i el claustre. El 2014-15 el Servei del Patrimoni Arquitectònic Local de la Diputació de Barcelona va lliurar a l'ajuntament el PLA DIRECTOR DEL MONESTIR DE SANTA MARIA DE L'ESTANY AL TERME MUNICIPAL DE L'ESTANY (Memòria) (Re4dacció: Mireia Bernades, arquitecte)

Història

Les primeres referències documentals del lloc conservades fan referència a l'existència d'una església a l'Estany l'any 990. El 1080 va ser fundat el Monestir i l'església de Santa Maria, que es va consagrar el 1131, moment en què va rebre quantitat de donacions i esdevingué senyor de gran part dels termes del voltant. Durant segles el monestir va anar ampliant la seva influència al territori. La història del monestir de l'Estany és convulsa i amb episodis de gran violència... L'any 1110 el priorat assolí els dotze comunitaris i esdevingué abadia de Santa Maria de l'Estany. L'any 1131, el bisbe Ramon de Vic, amb l'aprovació del comte Ramon Berenguer III, feu donació de l'església de Moià, envers les seves capellanies i els seus delmes, a l'abadia de l'Estany. Dos anys més tard, el 1133 fou consagrada una nova església romànica, conservada en part actualment. En aquell moment la casa de l'hospital de pobre de Vic (l'Albergueria) es trobava sota manament de l'abat de Santa Maria de l'Estany. En aquesta època l'abadia tenia propietats a Moià, Avinyó, Oló, Relat, Olost, Calders, Fals, etc.. Amb el pas del segle foren nombroses les vicissituds que passà el cenobi, dinàmica que es reflectí en la mateixa evolució arquitectònica del conjunt. Ral pel que fa a les dependències principals com als cossos annexos que s'hi ha anat associant amb el pas dels anys. La darrera de les notícies localitzades sobre les obres de reforma en el monestir d'abans del 1600, fa referència a la nova cisterna que es bastí sota el pati del claustre entre el 1590 i el 1591. Potser és la mateixa que va subsistir fins al 1948-1958, la construcció de la qual va provocar l'aixecament del nivell del terra del pati, tal com es pot veure en diverses fotografies antigues. Així les actuals dependències que envolten el claustre de l'Estany i també les que es disposen a banda i banda de la plaça o pati del monestir, que s'entén davant el portal rodó d'accés a l'antiga clausura, són el resultat d'un complex procés de construcció, remodelació i reconstrucció que va tenir lloc entre el segle XIV i el XVII i del qual encara en sabem poc. Un procés que va perviure, potser en menys intensitat, al llarg dels segles XVIII, XIX i XX i encara va tenir un dels seus darrers episodis en la restauració del monestir dels anys cinquanta, seixanta i setanta del segle XX i en intervencions posteriors. El conjunt del monestir va ser declarat Monument Històric Artístic el 1931, sotmetent-se a partir d'aquest moment a successius projectes de rehabilitació i restauració.

Bibliografia

CODINA, Joan (1993). Monestir de Santa Maria de l'Estany. Història documentada amb 50 gravats, amb un resumen en castellà, francès i anglès, 2n edició 1932 (edició facsímil). DALMASES, Núria de-PITARCH, Antoni Jose (1986). Història de l'Art Català. Els inicis i l'Art romànic: segles IX-XII. Edicions 62.

GUTIERREZ Daniel-MORROS Jordi- URBIOLA Marta (2014). Projecte museogràfic del paisatge cultural de l' Estany. L'Estany, història i natura, el domini de la terra i el domini de l'aigua. TEGULA Arquitectura i Patrimoni Cultural. Ajuntament de l'Estany (Moianès). Inventari del Patrimoni cultural Immoble. Patrimoni Arquitectònic. Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. (Revisió any 2012).

JUNYENT, Eduard (1960). "El monasterio del Estany". Rev. AUSA , vol III no. XXXIV. Patronat d'Estudis Osonencs. Vic. p. 441-463.

JUNYENT, Eduard (1976). Catalunya romànica: l'arquitectura del segle XII. Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

PLADEVALL, Antoni -VIGUÉ, Jordi (1978). El monestir romànic de Santa Maria de l'Estany. Artestudi. Art Romànic, núm. 6. Barcelona.

PUIGFERRAT, Carles (2014). Estudi històrico-documental previ a la restauració d'algunes dependències del monestir de Santa Maria de l'Estany (Moianès), [buidat parcial de l'Arxiu Parroquial de Santa Maria de l'Estany - APSME], L'Estany (Inèdit).

PUIGFERRAT, Carles (2015). "Notícia sobre la presència del mestre d'obres Marc Safont al monestir de Santa Maria de l'Estany". A Miscel·lània homenatge a Maria Rosa Manote i Clivilles. Retrotabulum maior I. Barcelona. p.191-195.

ROCAFIGUERA i GARCIA, Francesc (1987). "El Capbreu de la cambrera de Santa Maria de L'Estany de temps del cambrer Antoni Bet." Rev. AUSA XII/118-119. Patronat d'Estudis osonencs.Vic. P. 209-213.

VIGUÉ, Joan (dir.) (1984). Catalunya Romànica. El Bages. Volum XI. Editorial: Fundació Enciclopèdia Catalana, Barcelona.

